

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แรงงานนอกระบบที่เคยเข้ารับการอบรมให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคกลาง

เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 108 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป การรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อต้องการทราบถึงระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลแสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่า t-test และ F-test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significant) ที่ระดับ 0.05 โดยผลการศึกษาได้ปรากฏข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในการนำผลการศึกษามาอภิปราย เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.1 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 และน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.3 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.9 ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 79.6 และผลิตตุ๊กตา คิดเป็นร้อยละ 20.4 ในด้านรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า/เท่ากับ 6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 59.3 และ 6,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.7 ในด้านระยะเวลาในอาชีพมีอายุงาน 6-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมาคือกลุ่มอายุงานระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.9 และน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุงาน 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.0 ในด้านประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน พบว่าร้อยละ 53.7 เคยประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน และร้อยละ 46.3 ไม่เคยประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งระดับความรุนแรงของอุบัติเหตุส่วนใหญ่ร้อยละ 81.03 บาดเจ็บเล็กน้อย และมีเพียงร้อยละ 18.97 เท่านั้นที่ต้องหยุดพักงาน

2. ระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 98.1 มีเพียงร้อยละ 1.9 เท่านั้นที่มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานอยู่ในระดับต่ำ โดยการรับรู้ความเสี่ยงด้านสภาพการทำงานจัดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 89.4 และการรับรู้ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงานจัดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 86.6 การรับรู้ความเสี่ยงด้านสุขภาพผู้ทำงานจัดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.3 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งขอบเขตออกเป็น 5 ด้าน คือ การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ การจัดเก็บและขนย้ายวัสดุสิ่งของ บริเวณที่ทำงานหรือจุดปฏิบัติงาน และการจัดรูปแบบงานและการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานทั้ง 4 ด้านอยู่

ในระดับดี ได้แก่ ด้านความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ ด้านการจัดบริเวณที่ทำงานและจุดปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บและขนย้ายวัสดุสิ่งของ และด้านการจัดรูปแบบงาน และการสร้างเสริมสุขภาพ ส่วนด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจัดอยู่ในระดับไม่ดี

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในอาชีพกับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในอาชีพมีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานไม่ต่างกัน

ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านประเภทการผลิตกับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงาน พบว่า ประเภทการผลิตมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานในด้านสภาพผู้ทำงานและด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทการผลิตต่างกันมีการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานในด้านสภาพผู้ทำงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในอาชีพ กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบ พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้และระยะเวลาในอาชีพมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในด้านการจัดรูปแบบงานและการเสริมสร้างสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในด้านการจัดรูปแบบงานและการเสริมสร้างสุขภาพที่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานดีกว่าเพศชาย และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมความปลอดภัย

ในการทำงาน พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ปัจจัยบุคคลด้านประเภทการผลิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ การจัดเก็บและขนย้ายวัสดุสิ่งของ บริเวณที่ทำงานหรือจุดปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทการผลิตแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาที่ได้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ดังต่อไปนี้

ระดับนโยบาย

กระทรวงแรงงาน ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มแรงงานนอกระบบในแต่ละประเภทการผลิต เนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยพลังกลุ่มในการติดตามเฝ้าระวัง และให้คำแนะนำด้านการดูแลสุขภาพ
2. ควรส่งเสริมมาตรการความปลอดภัยในการทำงานที่บ้าน โดยกำหนดให้ผู้ว่าจ้างจัดทำคู่มือความปลอดภัยในการทำงานเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ทำการผลิตที่บ้านได้รู้ถึงข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน
3. ควรเปิดโอกาสให้องค์กรแรงงานนอกระบบได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบคุ้มครองและความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานนอกระบบ

ระดับปฏิบัติ

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องทักษะและการดูแลรักษาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ผลกระทบการดื่มยาหรือเครื่องดื่มชูกำลัง อันตรายฝุ่นฝ้ายและโรคที่เกิดจากฝุ่นฝ้ายให้แก่กลุ่มแรงงานนอกระบบเพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องซึ่งจะมีส่วนอย่างมากในการทำให้สุขภาพของแรงงานนอกระบบดีขึ้น

2. ควรคำนึงถึงเพศและประเภทการผลิตของแรงงานนอกระบบในการทำงาน ส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบเนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ รายได้และประเภทการผลิตมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ

3. ควรดำเนินการติดตามและประเมินผลการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม ที่น่าจะมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบ เช่น ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม การคล้อยตามบุคคลที่ตนเชื่อถือ บุคลิกภาพ และบรรยากาศการส่งเสริมสุขภาพของกลุ่ม เป็นต้น

2. ควรขยายขอบเขตการศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงจากการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไปยังแรงงานนอกระบบประเภทการผลิตอื่นๆ นอกเหนือไปจากกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าและตัดเย็บตุ๊กตา

3. ควรศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้ข้อมูลด้านการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงานนอกระบบมีความสมบูรณ์ ครบถ้วนในทุกด้านมากยิ่งขึ้น

